

KATSAUKSIA

Valonkajahdus Saksasta.

(True translation filed with the postmaster at Fitchburg, Mass. as required by the act of Oct. 6, 1917).

Saapuipa vihdoinkin Saksastakin sanoma, jota kauan on odotettu. Tuli ensi tiedot Saksan vallankumousyrityksistä. Kapinayritys tapahtui Saksan laivastolla Wilhelmshavenissa. Venäjän uljaiden vallankumouksellisten malliin upseereita heitettiin mereen, laivat anastettiin omiin käsiin. Heikkoa oli kuitenkin vielä tämä kapinayritys Saksan rautaisen militarismihallituksen rinnalla. Kapina vielä kukistettiin.

Huomattava seikka tässä kapinayrityksessä oli se, kapinasanoman antoi ensimmäiseksi laivasto ja että merisotilaat kieltäytyivät vangitsemasta kapinallisia tovereitaan. Vasta Saksan "kassakkain" avulla saatiin kapinalliset vankiloihin teljetyiksi. Vaikeuttava tämä ensiyritys ainakin oli, sillä hallitus itse oli lopulta pakotettu ilmottamaan siitä maailmalle ja samalla ryhtyi se syyttämään itsenäistä sosialistiryhmää osallisuudesta tähän kapinaan, siten kääntääkseen "isänmaallisuuden" vimman sosialisteihin. Hallituksen laskut kuitenkin pettivät. Sosialistien vaikutus päinvastoin lisääntyi. Vieläpä meriministeri von Capelle oli pakotettu eroamaan ja vähää myöhemmin kansleri Michaelisikin jätti erohakemuksensa.

Vallankumouksellinen henki jäi voimakkaasti kytemään, huolimatta ensinäisestä tappiosta. Niinpä jonkun viikkoa ensi yrityksen jälkeen, näimme kapina-

yrityksiä Belgian rannikolla olevan saksalaisen vedenalaisen laivaston miehistöjen keskuudessa samoin kuin Adrianmeren rannikolla.

Venäjän vallankumous antoi merkin. Se alkaa viitottaa tietä jo Saksassakin. Saamme olla varmoja siitä, että kapinahenki elää ja voimistuu Saksan kansan keskuudessa. Jonakin päivänä tämä joukko osaa nousta yhtenä miehenä vaatimaan herrojaan tilille. Ja syytökset tulevat olemaan raskaita ... raskaita...

Saksan sosialistit.

(True translation filed with the postmaster at Fitchburg, Mass. as required by the act of Oct. 6, 1917).

Saksan sosialistipuolueella oli äskettäin ensimmäinen puoluekokous sodan aikana. Saksan sosialistipuolueen nykyisistä voimasuhteista oli kongressille tehty selostus, käsittäen ajan huhtik. 1 päivästä 1913, maalisk. 31 päivään 1917.

Maaliskuussa, 1914, oli puolueen jäsenmäärä 1,085,905. Maaliskuussa 1917 jäsenmäärä oli alentunut 243,061:teen. Noin puolet miesjäsenistä oli joutunut sotaan sodan puhjettua ja myöhemmin on sotaväkeen joutunut lisää, tehden noin 75 prosenttia puolueen miesjäsenten lukumäärästä. Viime vuoden aikana puolueen tulot ovat olleet vain 60 prosenttia menoista, joten tappiota on täytyntä korvata aikuisemmista rahastoista.

Enemmistösocialistien hallussa oli 1914 91 sanomalehteä ja maaliskuussa 1917 80. Yksistään vii-

me heinäkuulla nousi Berlinin 'Vorwärtsin' tilaajamäärä 10,000.

Ylläolevat numerot eivät kuitenkaan edusta Saksan sosialistien täyttä voimaa, sillä n. s. vähemmistöryhmä eli Itsenäinen sosialidemokraattinen puolue on suuresti kasvanut enemmistön voiman vähetessä. Tällä Itsenäisellä sosialidemokraattisella puolueella on tätä nykyä jo noin 120,000 jäsentä ja joka hetki sen voimat lisääntyvät. Uusia osastoja perustetaan kaikkialla. Vieläpä n. s. enemmistöryhmän valtiopäivedustajistakin useita on entisen lisäksi liittynyt tähän ryhmään.

Siis meilläkin.

True translation filled with the postmaster at Fitchburg, Mass., as required by the act of Oct. 8, 1917.

Yhdysvaltain työväenluokka on aina elänyt siinä hurskaassa luulossa, että tämä maa on kansanvaltainen vapaa maa ja että täällä ei koskaan voi tulla kysymyksenäkään sellaiset tavat, joista esim. vanha Venäjä oli kuuluisa. Viime aikoina alkaa kuitenkin tämä työväenluokan harhaluulo häipyä. Aletaan nähdä ja tuntea selvemmin kapitalistisen järjestelmän puristus.

Yhdysvalloissahan — vapaan sanan maassa — on käytännössä sensuuri. "Vihollismaiden kauppa" koskevaan lakiin on sisällytetty sensuuriylikäly, jonka kautta ylipostimestarista tehdään yksinvaltainen sensuuri. Hänelle on myönnetty oikeus harkintansa perusteella ottaa joltakin lehdeltä pois postioikeudet, jos pitää lehden vaarallisena. Samalla kun lehdeltä otetaan postioikeudet, samalla siltä lain mukaan kielletään oikeus levittää lehteä millään muullakaan tavalla kuin postin kautta.

Useita lehtiä on jo saanut postikiellon. M. m. laajalti arvossa pidetty saksalainen puoluelehti "New Yorker Volkszeitung" on menettänyt toisen luokan postioikeutensa, mutta toistaiseksi kuitenkin saa iimestyä ja kulkea postissa korotetulla postimaksulla. Yhdysvaltain suurin englanninkiel. sosialistilehti "New York Call" sai haasteen mennä selittämään Washingtoniin "miksi lehdeltä ei saisi ottaa pois toisen luokan postioikeuksia." Useita lehden kirjoituksia ja kuvia selitettiin tutkinnossa vaaralliseksi. Ratkasevaa päätöstä Callin suhteen ei vielä ole annettu. Monia viikkolehtiä on jo lakkautettu ja lisää uhataan lakkauttaa.

Meidän vieraskieliset lehtemme joutuivat myöskin sensuuriasetuksen alaiseksi. Laki määrää kaikki sotaa ja sen yhteydessä olevia seikkoja, samoin kuin sotivien maiden politiikkaa, y. m. koskevien artikkelien ja uutisten kääntämisen. Käännös on jätettävä paikkakunnan postimestarille tai muuten lehteä ei lähetetä. Tämän kautta vieraskieliset lehdet ovat joutuneet sangen tiukkaan asemaan, sillä tällainen käännöstyö tuottaa suuria hankaluuksia ja tekee lehtien kustannukset yhä suuremmiksi.

Sosialistisen liikkeen voimistuminen.

Viime kuukausien aikana Amerikan sosialistipuolue on ikäänkuin astunut uudelle tielle — voittojen tielle. Puolueen jäsenmäärä on säännöllisesti nousut keskimäärin kymmenellä tuhannella kuukautta kohden. Uusia osastoja on perustettu, entiset saaneet uutta, innokasta työvoi-

maa. Samalla sosialistisen lehdistön tilaajamäärä alkaa nousta ja lehdistö alkaa päästä vähitellen vaikuttavaksi tekijäksi Amerikan politiikassa. Niinpä esimerkiksi New York Callin tilaajamäärä viimeisten kuukausien aikana on nelin, jopa viisiker taistunut. Viime viikkoina käyty vaino lehteä vastaan on erikoista suuremmissa määrässä puskenut lehden levenemistä.

Samalla alkaa maaperä sosialismin vastaanottamiseksi kypsyä. Amerikalainen työväestö kuin ihmeekseen huomaa kuuntelevansa ja ymmärtävänsä sosialistisia puheita, lukevansa sosialistisia lehtiä ja kirjoja — niitä samoja, joita se joku aika vielä pelolla katseli, vaarallisena piti.

Tämä muutos ei suinkaan ole tapahtunut millään silmänkääntötömpellä, vaan yhteiskunnallisten olojen pakotuksesta. Olosuhteiden kärjistyessä, vanhojen puolueiden kykenemättömyys ja haluttomuus tehdä mitään työväenluokan edun hyväksi, työväestö suorastaan pakottuu sosialistisen liikkeen turviin. Sosialistisessa liikkeessä huomaavat työläiset sittenkin olevan heidän ainoan ja todellisen turvansa.

Tätä kirjottaessa on useita primary-vaaleja suoritettu ja vaalitaistelua käydään yleisiä kunnallis- ja joitakin valtiOVAaleja varten. Näissä on ollut huomattavana seikkana se, että primaryvaaleissa sosialistien äänimäärä on huimaavasti kohonnut. Esimerkiksi Buffalossa yli viidellä sadalla prosentilla. Vaalitaisteluissa taas näemme mitä suurenmoisinta innostusta ja taistelutarmoa, mikä on saattanut vanhat puolueet pelon valtaan. Kaikkialla odotetaan — ja täydellä varmuudella — sosialistisen ää-

nimäärän hurjaa kohoamista, vieläpä arvellaan joillakin paikoin sosialistien saavuttavan huomattavia vaalivoittojakin.

Yksinpä tuossa maailman suurimmassa kaupungissa, New Yorkissa, on sosialistien vaalitaistelu muodostunut niin voimakkaaksi, että kapitalistilehtien on pakostakin täytynyt sitä seurata ja selostaa lehdissään, eikä enää kuten aikaisemmin sivuuttaa se vai tiolollaan. Onpahan vanhojen puolueiden politikoitsijat jo pelästyneet siinä määrin, että puhuvat siitäkin mahdollisuudesta, että siellä sosialistit saisivat tuntuvia voittoja. Vaikkakin tämä heidän pelkonsa toiselta puolen saattaa olla hermostunutta liioittelua, niin joka tapauksessa todistaa se sosialismin kasvavaa voimaa ja yleistä mielialan muutosta tässä vanhoillisessa Amerikassa.

Marraskuun vaalit tulevat sen entistä selvemmin todistamaan. Vaalipäivä tulee todella osottamaan meille jotakin uutta ja vastaamaan erään kapitalistilehden toimituskirjotukseen, jossa m. m. lausuttiin: "Marraskuun 6 päivän jälkeen me tiedämme paljo enemmän kuin tänäpäivänä ja samalla tulomme näkemään miinkälainen voima on "kuparipäillä" (rauhanhätyillä) takanaan."

Pelkäämättä voimme sanoa, että vaalipäivä näyttää Amerikan työväenluokan sentään olevan hereillä ja järkiintymässä. Sosialistipuolueen äänimäärän kasvu sen jo kykenee tekemään, saatiinpa sitten jo suoranaisia vaalivoittoja tai ei.

Kuvaavana seikkana nykyisestä mielialasta julaistakoon tässä erään New Yorkissa ilmestyvän viikkojulkaisun "Issues and Events"-in toimituskirjotus so-

sialismin peikosta. Tämä lehti ei suinkaan ole sosialistinen, mutta onpahan pakotettu kirjottamaan seuraavan artikkelin:

”Sosialismin harmaa peikko.

Ei ole helposti selitettävissä miksi molemmat vanhat puolueet ovat joutuneet paniikin valtaan pelosta, että sosialistit voittaisivat New Yorkin kunnallisvaaleissa marraskuussa; mutta siihen tilaan ovat kuitenkin joutuneet ne poliittiset johtajat, joiden johdolla vaalitaistelua käydään majuri Mitchelin, tuomari Hylanin ja Mr. Bennettin hyväksi.

Tämän tapahtuminen on mitä merkillisintä vallitsevien olosuhteiden johdosta. Tuomari Hylanilla on Tammanyn voimakas kannatus; ja vaikkakin Bennettin on pettänyt ja hylännyt hänen oma puoluekoneistonsa ja häntä kohdellaan kuin oman kotipiirin karsasta vierasta, niin kellään ehdokkaalla ei koskaan vaalitaisteluun mennessä ole ollut itseään kannattamassa enemmän rahaa tai vaikutusta kuin Mitchelillä. Hän on rikkaiden, rauhanvastustajaryhmien, puhevapausvastustajajoukkueen, patriotismin monopoliseeraajien, primary-vastustajien, 'vigilanttien', Amerikan puolustusliiton, Navy Leaguen, kansallisen puolustusliiton, Rooseveltin ja Wall-streetin ehdokas. Ja kuitenkin hänen ystävänsä, samoin kuin tuomari Hylanin ystävät, vapisevat kuullessaan Morris Hillquitin nimen, sosialistin, joka, koska Mitchel on ilmoittanut itsensä 'sotamajuriksi', on selittänyt kannattavansa pikaista kunniallisen rauhan aikaansaamista.

* * *

'Evening Postilla' on yksi hyve surrealistensa rinnalla — se jul-

kaisee nutiset niitä värittämättä, pelotta ja suosiotta. Se, mitä lehti sanoi lokakuun 11 päivänä Hillquitin mahdollisuuksista, varmaankin vaikutti kuin ukkosenisku arvoisan lehden erittäin kunnioitettaviin lukijoihin. Lehti lausui:

”Tammany Hall on huolissaan sosialismista. Kaksi päivää sitten oli Delmonicossa Tammanyn vaalitaistelujohtajilla ja apulaisjohtajilla neuvottelukokous, ja tiedot Tammanyn pesäpaikoista Manhattanin itäpuolelta, Harlemista ja alhaalta länsipuolelta, olivat niin lannistavia, että Tikeri (Tammany) tunsi kylmän värteen tunteutuvan luhin ja ytimin saakka. Charles F. Murphy toimi kokouksessa puheenjohtajana, ja Aaron J. Levy, kunnalliskoeden tuomari, toimi pääpelottajana. Tuomari Levy, poliittisen mielellään tottuneena ja kokeneena tuomarina, selosti neuvottelukokouksessa, että Morris Hillquit todennäköisesti tulee vallottamaan itäpuolen suhteellisesti kahdella äänellä Hylanin, Mitchelin ja Bennettin yhteistä yhtä ääntä vastaan.

Tätä selostusta seurasi toinen samanlainen ylä itäpuolesta, tiheästi asutuista Harlemin piireistä ja ala Länsipuolesta, Bronxista, Queens'ista ja Brooklynistä, Tammanyn vaalitaistelujohtajat ilmoittivat, on saapunut samanlaisia viestejä. Neuvottelukokous oli kutsuttu kuolle näiden tietojen johdosta, tarkoituksella keksiä jokin keino sosialistisen miellalan levittämisen ja äänestäjien menon Hillquitin puolelle ehkäisemiseksi.

Melkein samaan aikaan kuin Levy ja toiset Tammanyn miehet päästellivät häitähuutojaan Murphylle Delmonicossa, yksityiset Mitchelin kannattajat, jotka ovat osallisia eri hyväntekeväisyysseurojen avustustyössä, kertolivat Mitchelin vaalitaistelujohtajille, että sosialismi ja Hillquit varmasti tulevat 1-syökkäisemään kaupungin köyhemät osat ja että näiden osien laintautijakuntapiirien yhteisään määrässä vaalipäivän iltana Mitchel joutuisi kolmanneksi tai neljänneksi. Hylanin joutua toiseksi.

Puolisojen, veljien ja poikien pakko-palvelukseen saattaminen, elämäkustannukset ja "kapitalismi"-huutojen synnyttämä viha ovat kääntäneet äänestäjät Fusion ehdokkaista, sanoivat hyväntekeväisyysseurojen jäsenet. —

Edelleen lisättiin, että tyytymättömyys molempiin vanhoihin puolueisiin oli yleinen."

* * *

Ei ole helppoa äkätä edellä olevan selostuksen täyttä merkitystä. Se saattaa olla tarkotetun herättää Mitchellin silkki-sukkakannattajat huolettomuudestaan ja lähettää heidät suoraan päätä registreerauspaikoille tekemään velvollisuutensa; mutta siinä mainitaan nimiä ja liian monta kouraantuntuvaan tosiseikkaa, ettei paljoakaan epäilystä jää, etteikö sosialistien voiton vaaraa pidetä todella mahdollisena.

Mutta sitten erikoinen olosuhteiden yhdistelmä on yhteistoiminnassa sosialismin yleistymiseksi — ei ainoastaan Evening Postin kuvaamat köyhiä koskevat olosuhteet, mutta esimerkit kaikkialta maailmasta, jotka osottavat sosialististen oppien eloon jäämisen siitä yleisestä tilanteesta jossa yhteiskunta on e-länyt tähän saakka.

Venäjäällä sosialismi on menestyksellisesti kukistanut tsarismia; Saksassa sosialistit ovat nittä todellisia kykeneviä toimitsijoita kansanvalian luomiseksi; Englannissa, meille kerrotaan, Marx on nopeasti tulemassa kansajoukkojen ihanteeksi ja Ranskassa sosialistit ovat jarruna pyörässä. Molemmissa viime-mainituissa maissa paljon tapahtuu, josta yleisön ei sallita saada tietoja kuin pisaroittain.

Näyttääpä melkein siltä kuin koko maailmaa poliittisesti johdettaisiin tätänykyä sosialististen periaatteiden mukaisesti. Eikä myöskään voi helposti kumota, etteikö Yhdysvalloissa, jossa nopeasti kehittyvä elintarpeiden ja hiilituotannon ja hyödykkeiden hintojen ja yleishyötylaitosten säännösteleminen hallituksen ta-

holta, etsittäisi sosialististen uskonselitysten käytännöllisistä kannattamista, samalla kuin hallituksen jatkuvasti ilmoitetaan lausuvan myötätuntonsa sosialismin kasvuille melkein kaikissa maissa paitsi meidän omassa maassamme. Täällä sosialismin oppien käytäntöön soveltamista peitellään erilaisilla korulauseilla.

* * *

Keskinkertainen amerikalainen sängen luonnollisesti sanoo itseksensä: "Jos meidän hallituksemme hyväksyy sosialismin ulkomailla, ja on itse pakotettu hyväksymään apuneuvoja, joita sosialististen teoretikkojen oppikirjoissa esitetään, se järjestelmä ei voi olla niin paha kuin meille kerrotaan, eikä sosialistisen hallituksen kokeileminen meidän suurimmassa kaupungissamme voi tehdä mitään erittäin suurta vahinkoa. Sellaisten miesten kuin Mitchelin kannattajien hallituksen pitkäaikainen kokemus ei ole aikaansaanut mitään uutta hallitusaatetta yleishyödyksi. Sosialismi, koska siitä on muodostunut yleismaailmallinen tepsivä yleinen apu, saattaa olla erittäin hyvä juttu New Yorkissa, koska se on hyvä asia Venäjäällä ja Saksassa, ja erikoisesti siihen tosiseikkaan nähden, että se on tarttunut Englannin hallitukseen siinä määrin, että se lupaa hallita yksityisomaisuutta sodan jälkeen, maksaakseen velkansa. Demokratia näyttää olleen suuressa määrässä tarua; sosialismi tunkeutuu kansanvaltaisen vapauden ohuen verhon lävitse ja tunkeutuu pelotta hallituksen juuriin."

Mies, joka mietiskelee täten, ei tiedä mitään sosialismin teoriasta. Hän on yleensä pitänyt

sitä jonakin sellaisena, jota pitää pelätä ja jota pitää vastustaa hänen hyvinvointinsa suurena vaarana. Hän on nyt alkanut siihen tutustua, ei persoonallisen tutkimuksen kautta, vaan sen johdosta, kun se kautta maailman alkaa tulla hyväksytyksi ja korkeissa piireissä tulla huomioonotetuksi kuin jokin hätäankkuri myrskyssä. Hän ei ole vielä vakaumuksellinen sosialisti, mutta hän on alkanut heristää korviaan ja avata aivonsa uusille vaikutteille.

* * *

Kauan pelätty sosialismin harmaa haamu on kolkuttamassa isä Knickerbockerin (New Yorkin) linnan porttien edustalla. Kun leipä on kallista ja asunnot ovat kylmiä, talven lähestyessä ja sanomalehtien sisältäessä kauheita ennusteluja pahemmasta, mikä vielä on tuleva, köyhä tarttuu vaikka oljenkorteen pelastukseen, ei ainoastaan kurjalistolainen, vaan "tavallinen palkkatiyöläinen." Mitchelin esiintyminen 'sotamajurina' ei vastaa hetken tarvetta. Se tyydyttää hyvinvointia, hyvissä asunnoissa asuvia Amerikan 'puolustusliiton,' kolmannen luokan kirjailijain 'vigilantti'-liiton, y. m. jäseniä, mutta kansa, joka elää kädestä suuhun ja on pakoitettu kuulemaan lasten valituksia, lasten, jotka, virallisten tietojen mukaan, menevät joka ilta levolle ilmanillalista ta, on välinpitämätön maanpuolustusproblemiensa saattamisesta Washingtonin hallituksen tietoon, vaan haluavat saada majurinsa hoitamaan kaupungin asioita viisaasti ja siunauksellisesti. Nämä seikat, me enemmän kuin epämääräisesti uskomme, ovat painavasta merkityksestä nykyisessä vaalitaistelussa New Yor-

kin majurin valitsemiseksi ja luovat epätoivoa vanhojen puolueiden johtajien mieliin, kuten Post kertoo."

Ruotsin sosialistien vaalivoitto.

Ruotsin valtiopäivämiesvaaleissa sosialistien äänimäärä ja edustajaluku kohosi huomattavasti. Valtiopäiviille valittiin yhteensä 98 sosialistia. N. s. brantingiläisiä sosialisteja tuli 86 ja vasemmistososialisteja 12.

Vasemmistososialistit ensi kertaa esiintyivät vaaleissa itsenäisenä ryhmänä. Kun pääpuolueen keskuudessa alkoi hälvetä luokkarajaviivat, puolueen 'johtajien' toimiessa monessa tapauksessa reformistipolitikoitsijan tavoin, nousi vasemmisto eli vähemmistöryhmä taisteluun sitä vastaan. Lopputuloksena oli se, että puolue hajaantui. Se seikka, että vähemmistöläiset kaikista huolimatta jo saivat kaksitoista edustajaa valtiopäiville, osottaa vallankumouksellisen hengen olevan Ruotsissakin voimissaan. Ja se on kasvava yhä voimakkaammaksi. Etenkin siihen suuntaan on vaikuttava brantingilaisten päätös osaaottaa ministeristöön. Sosialistien olo ministeristössä ei koskaan ole vaikuttanut terveellisesti puolueeseen, vaan tuo aina mukanaan turmiolliset seuraukset. Senpätähden Ruotsinkin vähemmistösosialistien voima on alituisesti kasvava, kuten se tekee Saksassakin.

Ruotsin sosialistien vaalivoitto — yhteensä 98 sosialistiedustajaa — on ajan merkki. Se on ilmapuntari osottamassa mihin suuntaan kehitys on kulkemassa. Se todistaa näiden hävityksen kauhun päivien jälkeen alkavan uuden päivän sarastaa — työläisten päivän.